

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/59941,Konferencja-naukowa-Edward-Bernard-Raczyński-18911993-dyplomata-polityk-pisarz-i.html>
01.03.2026, 06:09

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja naukowa „Edward Bernard Raczyński (1891-1993): dyplomata, polityk, pisarz i mąż stanu” w hołdzie Prezydentowi RP na uchodźstwie w 25. rocznicę śmierci – Londyn, 19 października 2018

19.10.2018

W dniach 19-22 października delegacja IPN na czele z prezesem Jarosławem Szarkiem gościła w Londynie. W skład delegacji wchodził także: Jarzy Bednarek - zastępca dyrektora Biura Badań Historycznych IPN, Mariusz Żuławnik - zastępca dyrektora Archiwum IPN oraz Waldemar Brenda - zastępca dyrektora Biura Edukacji Narodowej IPN. Członkowie delegacji wzięli udział w konferencji naukowej poświęconej prezydentowi Edwardowi Raczyńskiemu, złożyli także wizytę polskiemu historykowi, pisarzowi i publicyście, kończącemu wkrótce 95 lat Zbigniewowi Siemaszce oraz odwiedzili zasłużoną londyńską instytucję - Studium Polski Podziemnej. Ostatniego dnia prezes Jarosław Szarek wygłosił wykład w Bibliotece Polskiej POSK w Londynie.

Konferencja naukowa „Edward Bernard Raczyński

(1891-1993): dyplomata, polityk, pisarz i mąż stanu”

W pierwszym dniu wizyty delegacja uczestniczyła w zorganizowanej przez Ambasadę RP w Londynie i Instytut Pamięci Narodowej konferencji naukowej „Edward Bernard Raczyński (1891-1993): dyplomata, polityk, pisarz i mąż stanu” w hołdzie Prezydentowi RP na uchodźstwie w 25. rocznicę śmierci.

W swoim wystąpieniu podczas konferencji prezes IPN Jarosław Szarek powiedział, że „imigracja i Niepodległość to są dwa nierozłączne słowa”. Prezes Szarek podkreślał również wagę dziedzictwa, które pozostawiła po sobie emigracja.

Dr hab. Arkady Rzegocki, ambasador RP w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, w swojej wypowiedzi wspominał o tym, że trudno jest znaleźć drugą postać, która jest bardziej związana z polskim Londynem niż Edward Raczyński.

Urodzony w Zakopanem w 1891 roku, Edward Raczyński był drugim dzieckiem Edwarda Aleksandra i Róży Raczyńskich. Pochodził ze znanego wielkopolskiego rodu Raczyńskich herbu Nałęcz. Był bratem Rogera Raczyńskiego – wojewody poznańskiego, Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie 1938-1940. Uczęszczał do Gimnazjum im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie, a następnie studiował na uniwersytetach w Lipsku, Krakowie i Londynie. Był długoletnim dyplomata pracującym dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1919-1945. Podczas służby dla kraju pełnił obowiązki Stałego Delegata Rzeczypospolitej Polskiej przy Lidze Narodów w Genewie (1932-1934) oraz Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej przy Dworze św. Jakuba w Londynie (1934-1945). Do jego najwybitniejszych osiągnięć zaliczyć należy m.in.: przygotowanie procedury odstąpienia od małego traktatu wersalskiego (1934), podpisanie polsko-brytyjskiej umowy o wzajemnej pomocy (1939) oraz wystosowanie noty do rządów Narodów Zjednoczonych dotyczącej zbrodni niemieckich na ludności żydowskiej w okupowanej przez Niemców Polsce (1942). Po tym, jak Wielka Brytania wycofała swoje uznanie dla rządu polskiego, Edward Raczyński pozostał w Londynie i aktywnie działał w życiu politycznym polskiej emigracji niepodległościowej m.in. jako członek Rady Trzech (1954-1972), a później jako Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie (1979-1986). W 1990 założył Fundację im. Raczyńskich w Poznaniu, której przekazał pałac i park w Rogalinie, Galerię Rogalińską. Zmarł 30 lipca 1993 w Londynie, został pochowany w Rogalinie.

Jego działalność polityczna i dyplomatyczna powinna służyć za przykład innym, a motto wyryte na jego sarkofagu: ...NIE ZMARNUJCIE NIEPODLEGŁOŚCI!, zapamiętane przez kolejne pokolenia.

Prezydent RP na Uchodźstwie hr. Edward Raczyński. Źródło: IPMS w Londynie

Hr. Edward Raczyński z żoną Cecylią Jaroszyńską. Źródło: IPMS w Londynie

Podczas konferencji wykłady zaprezentowali wybitni znawcy i historycy z zakresu polskiej emigracji niepodległościowej oraz dyplomacji. Wśród prelegentów znaleźli się m.in.: Xavier Rey, dyplomata francuski oraz zastępca prezesa zarządu Fundacji im. Raczyńskich, a jednocześnie wnuk hr. Edwarda Raczyńskiego, który przedstawił sylwetkę psychologiczno-polityczną swojego dziadka. Prof. Marek Kornat z Polskiej Akademii Nauk zaprezentował zasługi dyplomatyczne hr. E. Raczyńskiego, z kolei prof. Rafał Habielski z Uniwersytetu Warszawskiego omówił działalność, dokonania hr. E. Raczyńskiego na rzecz polskiej emigracji niepodległościowej. Natomiast prof. Krzysztof Kania z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika przedstawił życiorys hr. E. Raczyńskiego, wspominał o jego najważniejszych osiągnięciach dla Niepodległej.

Wśród gości na konferencji były m.in. córki prezydenta Raczyńskiego, Wirydianna Rey i Katarzyna Raczyńska, oraz Jolanta Sabbatówna, córka przedostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie Kazimierza Sabbata.

Konferencja została zorganizowana w ramach projektu Centralnego Projektu Badawczego Biura Badań Historycznych IPN „Polska emigracja niepodległościowa 1945-1990”.

Delegacja IPN u Zbigniewa Siemaszki

W czasie wizyty w Londynie bardzo ważnym wydarzeniem były odwiedziny u Zbigniewa Siemaszki – polskiego historyka, pisarza i publicysty emigracyjnego. W kręgach polskiego Londynu dał się poznać jako aktywny publicysta, polemista, uczestnik głośniejszych dyskusji. Wśród jego zainteresowań znajduje się historia wojskowości, II wojna światowa, łączność między emigracją wojenną a krajem, Armią Krajową oraz Narodowe Siły Zbrojne.

Spotkanie rozpoczęło się od złożenia życzeń i wręczenia upominków panu Siemaszce. Jednym z nich, szczególnie ważnym, było wydawnictwo IPN – „Białe Legiony” – o formacjach polskich w Rosji.

– Niezłomny z Londynu, jeden z ostatnich, którzy szablą i piórem walczyli o niepodległą Polskę.

Ad multos annos! – powiedział o Zbigniewie Siemaszce prezes IPN dr Jarosław Szarek.

Podczas spotkania Zbigniew Siemaszko opowiedział wiele historii związanych z jego dorobkiem naukowym i tych związanych z jego drogą życiową. W spotkaniu towarzyszyli przedstawiciele TVP Polonia.

Spotkanie delegacji IPN ze Zbigniewem Siemaszką

Spotkanie delegacji IPN ze Zbigniewem Siemaszką

Spotkanie delegacji IPN ze Zbigniewem Siemaszką

Spotkanie delegacji IPN ze Zbigniewem Siemaszką

Spotkanie delegacji IPN ze Zbigniewem Siemaszką

Spotkanie delegacji IPN ze Zbigniewem Siemaszką

Wizyta w Studium Polski Podziemnej

Prezes IPN Jarosław Szarek wraz z delegacją gościł w drugim dniu wizyty w [Studium Polski Podziemnej](#) w Londynie – instytucji archiwalnej i naukowej, w posiadaniu której znajdują się materiały historyczne dotyczące Polskiego Państwa Podziemnego.

Podczas spotkania w SPP podpisane zostało porozumienie na wspólne wydanie kolejnego numeru „Biuletynu Informacyjnego Studium Polski Podziemnej”. Prezes Jarosław Szarek zaznaczył, że mimo iż jest to drobna rzecz, to będzie służyła historykom i wszystkim zainteresowanym.

Wizyta w Studium Polski Podziemnej – Londyn, 20 października 2018

Wizyta w Studium Polski Podziemnej – Londyn, 20 października 2018

Wizyta w Studium Polski Podziemnej – Londyn, 20 października 2018

Wizyta w Studium Polski Podziemnej – Londyn, 20 października 2018

Wykład dr. Jarosława Szarka w Bibliotece Polskiej POSK

W niedzielę 21 października w Bibliotece Polskiej POSK w Londynie prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek wygłosił wykład zatytułowany „Instytut Pamięci Narodowej – na

szlaku Niepodległości”. Podczas prelekcji mówił o odzyskaniu przez Polskę niepodległości oraz o pracy Instytutu Pamięci Narodowej na rzecz popularyzacji historii i ukazywaniu jej młodemu pokoleniu. Przybliżył obecnym sposób funkcjonowania Instytutu Pamięci Narodowej i przedstawił działania, które Instytut podejmuje w celu popularyzacji historii wśród społeczeństwa. Opowiedział o projekcie „Przystanek Historia”, który jest wdrażany również w Londynie.

Wykład prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Jarosława Szarka w Bibliotece Polskiej POSK w Londynie – 21 października 2018

Wykład prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Jarosława Szarka w Bibliotece Polskiej POSK w Londynie - 21 października 2018

Wykład prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Jarosława Szarka w Bibliotece Polskiej POSK w Londynie - 21 października 2018

Pliki do pobrania

[Zaproszenie \(docx, 25.64 KB\)](#)

[Edward Raczyński, Próba, która się jeszcze nie powiodła, „Kultura” 1968/253, Zeszyt specjalny poświęcony wydarzeniom w Czechosłowacji \(docx, 21.53 KB\)](#)

[Edward Raczyński, Odezwa Prezydenta RP na dzień 1 września 1980 r., „Kultura” 1980, nr 9/396 \(docx, 12.68 KB\)](#)

[Dwa niepublikowane listy Rogera Raczyńskiego do brata Edwarda Raczyńskiego z Archiwum Instytutu Literackiego w Maisons-Laffitte \(docx, 13.87 KB\)](#)

[Lidia Ciołkoszowa, Edward Raczyński, „Kultura” 1993, nr 9/552 \(docx, 18.3 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)